

Creating Knowledge IV - konferenssi Kööpenhaminassa 16-18.8.2006

[06/06](#)

Aurinkoiseen Kööpenhaminaan kokoontui elokuussa joukko informaatiolukutaidosta kiinnostuneita informaatikkoja, kirjastonhoitajia, opettajia ja opiskelijoita kolmipäiväiseen kirjastoalan pohjoismaiseen konferenssiin. Konferenssin 155 osallistujaa 14 eri maasta olivat kokoontuneet pohtimaan, kuinka informaatiolukutaito integroidaan osaksi opiskelijan opintoja.

[Konferenssin](#) järjestämisvastuussa NordINFOLIT:in puolesta oli The Forum of Library User Education Tanskasta. Lisäksi konferenssia oli järjestämässä Danish Network for University Pedagogy, jonka tehtävänä on kehittää opetusta ja opiskelua Tanskassa. Konferenssi järjestettiin nyt neljännen kerran. Aikaisemmin konferenssi on ollut kaksi kertaa Ruotsissa ja yhden kerran Islannissa.

Konferenssin osallistajat

Konferenssissa oli mukana 155 osallistujaa pääasiassa Pohjoismaista. Suomesta konferenssiin osallistui 21 ja Helsingin yliopiston kirjastoista olivat mukana Erva Kostiainen (Humanistisen tiedekunnan kirjasto), Terttu Turunen (Valtiotieteellisen tiedekunnan kirjasto), Eija Nevalainen (Opiskelijakirjasto), Kati Syvälahti (Oikeustieteellisen tiedekunnan kirjasto) ja Päivi Helminen (Viikin tiedekirjasto). Lisäksi mukana oli informaatiolukutaito-hankkeen väkeä (Anne Lehto, Johanna Tevaniemi, Jarmo Saarti ja Arja Juntunen).

Konferenssin pääesiintyjät

Konferenssiin oli kutsuttu viisi pääpuhujaa Patricia Senn Breivik Yhdysvalloista, Jude Carroll Englannista, Birgitta Hansson Ruotsista, Bill Johnston Skotlannista ja Hans Siggaard Jensen Tanskasta.

Avajaisten puheenvuoroista mieleenpainuvin ja koskettavin oli opiskelija **Stinan** puheenvuoro, jossa hän kertoi kirjallisuuden opinnoistaan yliopistossa. Opintojen suorittaminen ja varsinkin lopputyön

tekeminen oli osoittautunut hänelle ongelmalliseksi. Itse asiassa hän oli keskeyttänyt opintonsa ja tällä hetkellä hän työskenteli siivoojana. Stina nosti esille monille opiskelijoille tuttuja oppimisen esteitä – hän olisi kaivannut parempaa ohjausta opinnoilleen ja parempia tiedonhankinnan taitoja. Opiskelijan puheenvuoro oli hyvin liikuttava ja vakuuttava, vaikka päivän lopuksi kuulumme, että hän olikin tosiasiasa *näyttelijä*.

Ensimmäisen päivän pääpuhujina olivat **Patricia Senn Breivik** Yhdysvalloista ja **Hans Siggaard Jensen** Tanskasta ([katso kuva jutun lopussa](#)). He korostivat keskusteluissaan kirjaston yhteistyötä tiedekuntien kanssa ja tiedonhankinnan koulutuksen sijoittamista osaksi opiskelijoiden opintoja. Patricia Senn Breivik kertoi myös, että Yhdysvalloissa yli 58 % opiskelijoista uskoo netistä löytyvän tiedon olevan aina totta. Suurin osa opiskelijoista etsii tietoa aina ensin internetin vapaasta verkosta ja usein pelkästään Googlen avulla. Opiskelijat tarvitsevat monipuolisempia tiedonhankinnan taitoja sekä taitoja arvioida löytämiään tiedonlähteitä. Patricia Senn Breivik korosti myös, että informaatiolukutaidossa on tärkeää opettamisen sijasta keskittyä opiskelijoiden oppimiseen. Toisaalta ei saa yleistää opiskelijoiden oppimistyyliä, koska ihmiset oppivat hyvin eri tavoin uudet asiat.

Keskiviikkona **Jude Carroll** Englannista puhui hauskasti tärkeästä ja vaikeasta aiheesta eli plagioinnista. Internetin myötä plagioinnista on tullut suuri ongelma, jonka ratkaisemiseen tarvitaan yhteistyötä eri tahojen välillä. Opiskelijat tarvitsevat opetusta siitä, mistä plagioinnin ”vaaroissa” oikein on kysymys.

”It’s not a good that students learn by breaking.” (Jude Carroll)

Toisaalta plagioinnin rajat ovat usein vaikeasti määriteltävissä. Carroll korosti oppimisen merkitystä ongelman ratkaisemiseksi. Opiskelijoiden tehtävien tulisi olla sellaisia, että plagiointi ei ole helppoa ja toisaalta he tarvitsevat palautetta tekemistään virheistä. Opiskelijoilta on tärkeää kysyä:

”Fake it or make it?” (Jude Carroll)

Lisäksi yliopistot tarvitsevat selkeitä pelisääntöjä ja resursseja plagiointitapausten käsittelyyn, muuten plagiointiin puuttuminen voi muodostua liian isoksi taakaksi yksittäiselle opettajalle.

Torstain pääpuhujana oli **Birgitta Hansson** Ruotsisista. Hän puhui aiheesta ”Cross-institutional Collaboration”. Hansson kertoi muutamien esimerkkien avulla millä tavoin hän on toiminut yhteistyössä tiedekunnan opettajien kanssa. Konferenssin päätöspäivän puhujaksi oli kutsuttua Bill Johnston Skotlannista, joka puhui aiheesta ”The Information Literate University”. Hän korosti, että kirjastojen ei pidä yksin kantaa kaikkea vastuuta informaatiolukutaidosta. Kirjastojen on tärkeää pohtia, minkälainen rooli heillä on tulevaisuudessa omassa organisaatiossaan.

Yhdeksi pääpuhujien keskeiseksi sanomaksi kiteytyi: ”Don’t do it alone!”

Paper presentations: Hyvien käytäntöjen jakaminen

Paper presentations esityksissä eri kirjastot esittelivät projektejaan, joissa he ovat integroineet informaatiolukutaitoa opiskelijoiden opintoihin sekä minkälaisia yhteistyökokemuksia kirjastoilla on ollut tiedekuntien kanssa. Yhteensä projekteja oli esillä yli 20, joista oli mahdollisuus kuunnella vain osa.

[Norjalaisen Bergenin yliopiston kirjaston ja Tanskalaisen Aalborgin yliopiston kirjaston](#) esityksessä torstaina pohdittiin kirjaston ja tiedekunnan välisen yhteistyön ”kompastuskiviä”. Kun tiedekunta osoittaa kiinnostusta kirjastoa kohtaan, pyydetään usein yhden tunnin koulutus. Yhden tunnin aikana opiskelijoiden on tarkoitus oppia kaikkia tärkeitä tietokannat, kuinka hakea tietoa ja kuinka kirjasto voi palvella opiskelijoita tiedon löytymisessä.

”Maybe the faculty has an old understanding of the library’s role as storage of information. Librarians are as information gatekeepers. Our own experiences show us that the library, the faculty and the student are not speaking the same language.”

[Tiina Mäntymäki Vaasan yliopistosta](#) kertoi graduprojektista, jossa tiedekunta ja kirjasto tekivät yhteistyötä. Projektin tarkoituksena oli auttaa jo työelämässä olevia opiskelijoita, joiden gradu on ollut kesken esim. 10 vuotta. Tritoniasta informaattikko Olli Mäkinen oli mukana suunnittelemassa projektia. Tiedonhankinnan koulutus järjestettiin ”räätälöidysti” opiskelijoille ja yhtenä tavoitteena oli laskea kynnyksiä käyttää kirjastoa ja kirjaston palveluja. Useilla graduprojektissa mukana olleilla oli pitkä tauko kirjaston ja kirjaston tarjoamien aineistojen käytössä. Lisäksi gradun tekijöille tarjottiin mahdollisuus pienryhmätyöskentelyyn, joka oli tärkeä tuki opiskelijoille. Tiina Mäntymäen mukaan projektin aikana yhdeksi keskeiseksi asiaksi nousi se, että tiedon etsiminen on osa tutkimuksen tekemistä.

[Tanskalainen projektiryhmä Kuninkaallisesta kirjastosta](#) esitteli kehittämäänsä tietokoneohjelmaa nimeltä Scribo. Ohjelman avulla opiskelijan on mahdollisuus päästä alkuun kirjoitusprosessissaan (esim. gradu).

Scribo ohjelman avulla:

- laaditaan tutkimuskysymykset
- suunnitellaan tiedonhankinnan strategian
- laaditan tutkimukselle jatkosuunnitelma

Ohjelman tarkoituksena on auttaa opiskelijaa jäsentämään aihettaan, jonka jälkeen opiskelijan on helpompi keskustella aiheesta ohjaajansa kanssa ja kysyä tiedonhankintaan opastusta kirjastosta.

[Norjan Bergenin yliopiston kirjaston](#) projektissa korostettiin, että kirjoittamisprosessi ja tiedonhankintaprosessi on tärkeää nähdä tiiviisti yhteydessä toisiinsa. Prosesseja ei ole hyvä nähdä erillisinä. Tiedonhankinta on tärkeä osa kirjoittamisprosessia.

[Ruotsalaisen Linköpingin yliopiston kirjaston](#) projektin tarkoituksena oli tutkia, kuinka yliopiston opettajat ovat suhtautuneet informaatiolukutaitoon. Tutkimuksen tulokset osoittivat, että IL:a pidettiin tärkeänä opiskelijoille, mutta IL:n integroiminen opintoihin oli vähemmän tärkeää. Tiedekunta siirtäisi IL:n opettamisen vastuun mielellään jollekin toiselle taholle kokonaan.

[Helsingin yliopistosta](#) esiteltiin TVT-ajokorttia. Näkökulmana oli erityisesti se, miten TVT-ajokorttihankkeessa eri toimijat olivat pystyneet ennen kokemattomaan yhteistyöhön isossa yliopistossa. Konferenssin teemana oli cross-institutional collaboration ja TVT-ajokortti oli hyvä esimerkki toimivasta yhteistyöstä, joka onnistuakseen vaatii yliopiston johdon tuen, jämäkän koordinoinnin ja kompromisseja.

Aktiivinen oppimiskonferenssi: konferenssin työskentelytavat ja sisältö linjassa

Konferenssissa ei pelkästään istuttu kuuntelemassa esitelmiä, vaan järjestäjät olivat nähneet vaivaa luodakseen konferenssiin aktiivisen ja oppimista edistävän ilmapiirin. Osallistujia kannustettiin ja johdateltiin keskusteluihin monin tavoin. Heti konferenssin alussa pöytiin oli jaettu kortteja, joissa oli konferenssin aiheeseen liittyviä kysymyksiä, joiden avulla oli helppo virittää keskustelua naapurin kanssa. Konferenssiin oli palkattu konferenssivetäjä, joka johdatteli osallistujia erilaisiin tehtäviin. Konferenssin tapahtumia seurasi kaksi toimittajaa, jotka toimittivat konferenssin aikana lehden. Jokainen osallistuja sai lähtiessään kaksi kappaletta painotuoretta konferenssilehteä.

Konferenssin yksi tärkeä anti olivat workshopit. Osallistujat jaettiin pienryhmiin, jotka kokoontuivat kolme kertaa keskustelemaan erilaisista teemoista. Ryhmiin oli koottu samojen alojen ihmisiä, esim. oikeustieteen tai terveystieteiden kirjastoissa työskenteleviä informaatikkoja, joiden kanssa oli mielenkiintoista vaihtaa ajatuksia ja yhteinen kieli löytyi helposti.

Back to the Future!

Aiivan kuten viimeisessä workshopissa osanottajat saivat aiheeksi pohtia ”Back to the Future!”, pohdimme artikkelin loppuksi konferenssin päällimmäistä antia. Kollegoiden tapaaminen ja kontaktien luomien on aina tärkeää kirjastotyön kehittymisen kannalta. On lohduttavaa huomata, että haasteiden parissa ei ole yksin, vaan eri maissa ja eri kirjastoissa painitaan samanlaisten kysymysten parissa. Kollegoilta voi saada vahvistusta siihen, että omassa työssään on menossa hyvään suuntaan. Paper presentations -esitysten avulla sai huomata, että Suomessa ollaan useissa kirjastoissa jo varsin pitkällä informaatiolukutaidon integroinnissa opiskelijoiden muihin opintoihin. Tiedekuntien ja kirjastojen välinen yhteistyö on tärkeää. Yhteisen kielen löytyminen tiedekunnan, kirjaston ja opiskelijoiden välillä voi kuitenkin olla varsin haasteellinen tehtävä. Mielenkiintoista on nähdä, missä seuraava Creating Knowledge -konferenssi järjestetään. Tanskalaiset konferenssin järjestäjät esittivät toivomuksen, että seuraavan kerran konferenssi järjestettäisiin Suomessa tai Norjassa.

Kuva: Patricia Senn Breivik ja Hans Siggaard Jensen keskustelevat opiskelijoiden voimaannuttamisesta.

Artikkelin kirjoittajat:

*Kati Syvälahti,
Informaatikko,
Oikeustieteellisen
tiedekunnan kirjasto*

*Päivi Helminen,
Tietoasiantuntija,
Viikin tiedekirjasto*